

DOGRI
Paper II
(Literature)

Time Allowed : Three Hours

Maximum Marks : 300

INSTRUCTIONS

Candidates should attempt questions 1 and 5 which are compulsory, and any THREE of the remaining questions, selecting at least ONE question from each Section.

The number of marks carried by each question is indicated at the end of the question.

Answers must be written in Dogri.

SECTION A

1. हेठ दिते दे पद्धांशों दी संदर्भ समेत व्याख्या करो ते कन्वै गै
जिस कविता चा एह सतरां लैतियां गेदियां न, उसदा केंद्री
भाव बी लिखो । $15 \times 4 = 60$
- (क) कड़केआ बदल ते त्रुट्टियां धारां,
त्रुट्टी पेइयां पंज सौ तलवारां ।
भल्लां ते बरछियां उठदियां लब्धन,
सैंकड़े बिजलियां त्रुटदियां लब्धन ।

(ਖ) ਭਾਖ ਮਿਟ੍ਠੀ ਪਰ ਗੀਤ ਨਿੱ ਸਮੜਾ ਆਏ,
ਰਾਮ ਜਾਨੈ, ਕੇਹੜੇ ਦੁਖ-ਸੁਖ ਗਾਏ ?
ਖਬਰੈ ਬਾਰ ਗਾਈ ਕੁਝੈ ਸੂਰਮੇ ਦੀ,

ਜਿ'ਨੈ ਦੇਸੈ ਪਰਾ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਾਣ ਗੋਰੀ ।

(ਗ) ਏਹ ਜਗ ਜਾਨ ਮੁਸਾਫਰਖਾਨਾ,
ਬਡੀ ਦਾ ਰੈਨ-ਬਸੇਰਾ ।

ਦਿਨ ਚਢੇਆ, ਪੇਈ ਆਪ-ਧੜਪਫੀ
ਕੁਨ ਮੇਰਾ, ਕੁਨ ਤੇਰਾ ।
ਕੋਈ ਟੁਰਦਾ ਦਿਨਾ ਦੇ ਚਢ੍ਹਦੇ
ਕੋਈ ਟੁਰੈ ਸਬੇਲਲਾ ।

(ਘ) ਬਰਖਾ ਦੀ ਬ਼ਹਾਨ, ਘਰ ਸੁਨ੍ਹ ਤੇ ਮਸਾਨ,
ਕੋਈ ਸੁਨਚਦੀ ਨਿੱ ਬਾਜ, ਜਿਧਾਂ ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ ਅਜ਼ਜ ਸਵੈ ਦੀ ।
ਟਪ-ਟਪ-ਟਪ ਜਿਧਾਂ ਘੋੜੇ ਦਾ ਸਵਾਰ ਆਵੈ
ਤਥਡੇ ਪਸਾਰ ਪਛਚਤੀ ਕੋਈ ਚਵੈ ਦੀ ।

2. ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਦੇ ਸੁਆਲੋਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਲਿਖੋ । ਹਰ ਸੁਆਲੈ ਦਾ ਜਵਾਬ
200 ਸ਼ਬਦੋਂ ਤਕ ਹੋਨਾ ਚਾਹਿ ਦਾ । $20 \times 3 = 60$

(ਕ) ਰਾਮਲਾਲ ਹੁੰਦੀ ਸ਼ਾਯਰੀ ਦਿਧੇਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਏਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਤੱਦੀ
ਗੜਲੋਂ ਚਾ ਤਦਾਹਰਣ ਦੇਇਥੈ ਕਰੋ ।

(ਖ) “ਸ਼ਿਵਰਾਮ ਦੀਪ ਹੁੰਦੀ ਸ਼ਾਯਰੀ ਚ ਵਿਚਾਰੋਂ ਤੇ ਭਾਵਨਾਏਂ ਦੀ
ਕੁਨਤਰ ਤੱਦੀ ਸ਼ਾਯਰੀ ਦੀ ਟਕੋਹਦ ਏ ।” ਇਸ ਮਤ ਬਾਰੈ ਅਪਨੇ
ਵਿਚਾਰ ਲਿਖੋ ।

(ਗ) “ਚਰਣ ਸਿਹ ਹੁੰਦੀ ਕਵਿਤਾਏਂ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁਖ ਸੁਰ ਨਿਰਾਸਾਵਾਦੀ
ਏ ।” ਤੁਸ ਇਸ ਕਥਨ ਕਨੈ ਕੁਤ੍ਥੂ ਤਗਰ ਸੈਹਮਤਓ, ਦਲੀਲੋਂ
ਕਨੈ ਅਪਨੇ ਮਤ ਦਾ ਸਪ਼ਸ਼ਟੀਕਰਣ ਕਰੋ ।

3. हेठ दितੇ ਦੇ ਸੁਆਲੋਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਲਿਖੋ । ਹਰ ਸੁਆਲੈ ਦਾ ਜਵਾਬ
 ਲਗਭਗ 300 ਸ਼ਬਦੋਂ ਚ ਹੋਨਾ ਚਾਹਿ ਦਾ । $30 \times 2 = 60$
- (ਕ) 'ਰਾਮਾਯਣ' ਮਹਾਕਾਵਿ ਦੇ ਬਾਲਕਾਂਡ ਚਾ 'ਬਚਪਨ', 'ਰਿਸੀ
 ਵਿਸ਼ਵਾਮਿਤਰ ਜੀ ਦਾ ਔਨਾ' ਤੇ 'ਫੁਲਬਾਡੀ' ਅੰਕੇ ਦਾ ਸਾਰ
 ਅਪਨੇ ਸ਼ਬਦੋਂਚ ਲਿਖੋ ।
 - (ਖ) "ਕੀਰ ਗੁਲਾਬ ਖੰਡ-ਕਾਵਿ ਅਪਨੇ ਭਾਵ ਪਕਖ ਤੇ ਕਲਾ ਦੇ
 ਅਧਾਰ ਪਰ ਇਕ ਸਫਲ ਕਾਵਿ-ਰਚਨਾ ਏ ।" ਇਸ ਮਤ ਬਾਰੈ
 ਅਪਨੇ ਵਿਚਾਰ ਲਿਖੋ ।
4. ਹੇਠ ਦਿਤੇ ਦੇ ਸੁਆਲੋਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਲਿਖੋ । ਹਰ ਸੁਆਲੈ ਦਾ ਜਵਾਬ
 200 ਸ਼ਬਦੋਂ ਤਕ ਹੋਨਾ ਚਾਹਿ ਦਾ । $20 \times 3 = 60$
- (ਕ) "ਬਾਬਾ ਕਾਂਸੀ ਰਾਮ ਹੁੰਦਿਧਾਂ ਕਵਿਤਾਂ ਦੇਸ਼-ਪ੍ਰੇਮ ਦਿਧਾਂ ਕਵਿਤਾਂ
 ਨ ।" ਤੰਦਿਧਿਆਂ ਕਵਿਤਾਏਂ ਚਾ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇਇਥੈ ਇਸ ਮਤ ਦੀ
 ਪੁਸ਼ਟ ਕਰੋ ।
 - (ਖ) ਜਿਤੇਂਦ੍ਰ ਉਧਮਪੁਰੀ ਹੁੰਦੀ ਸ਼ਾਯਰੀ ਦਿਧਿਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਏਂ ਗੀ ਉਦਾਹਰਣ
 ਦੇਇਥੈ ਸਪ਼ਸ਼ਟ ਕਰੋ ।
 - (ਗ) ਕੇਹਹਿ ਸਿਹ 'ਮਧੁਕਰ' ਹੋਰ ਡੋਗਰੀ ਦੇ ਸ਼੍ਰੇ਷਼ਟ ਕਵਿਧਿਆਂ ਚਾ ਇਕ
 ਨ । ਉਦਾਹਰਣ ਦਿਨਦੇ ਹੋਈ ਤੱਨੀ ਕਾਵਿ-ਕਲਾ ਦਾ ਮੂਲਧਾਂਕਨ
 ਕਰੋ ।

SECTION B

5. हेठ दिते गेदे गद्यांशों दी सप्रसंग व्याख्या करो ते कन्नै गै उस रचना दियां विशेषतां लिखो, जिस चा ओह गद्यांश लैता गेदा ऐ ।

$15 \times 4 = 60$

- (क) चंगी क्रताब शुरू करदे गै इक नमीं ते अनदिक्खी दुनियां च लई जाने आहले भित्त खु'लदे न । एह दुनियां जींदे-जागदे लोकें दी दुनियां लभदी ऐ । पर असल च एह लेखक दे मना दी दुनियां होंदी ऐ ।
- (ख) चढळी जोआनी छाती दे जोरें दरेआ दियां भौड़ा भन्नी सकदी ऐ; पुत्तर, धरती पर चलदे डूँहगे नशान छोड़ी सकदी ऐ । इस कोला बाजब कम्म लैओ, ऐसे अनमिट नशान बनाओ जे दुए बी उंदे पर चलदे फखर मसूस करन ।
- (ग) अधिकारें आस्तै लड़ने दी चेतना ते धिये असेंगी थ्होई गै नेई । अस लोक ते अपने संस्कारें दे कैदूदी आं, इस्सै करी जुल्मे गी बी नेई समझदे । जिसी देवता मन्नी लेआ ओहदे अत्याचारे गी बी अपने भागें दा दंड-भोग मन्नियै जरदे चली जन्ने आं । लचारी गै साढ़ा जीवन बनी गेदा ऐ ।
- (घ) कास्तु दी जिंदु उपर बी समें ने केई पाथियां ते ढौकले पत्थे दे न, जिंदे बिच्चा किश सुककी-भुरी गेदे न, उंदा छड़ा इक खौरा ते उब-खडुब्बा नशान गै हून बाकी ऐ पर किश ढौकले ते पाथियां बाहरा सुकिकयै बी अंदरा अजें सैलिलयां न, जिंदे बिच्च सुलबुल किश चलदा ऐ तां उस बेल्लै कास्तु दी सारी जिंद बठोन लगदी ऐ ।

6. हेठ दितੇ ਦੇ ਸੁਆਲੋਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਲਿਖੋ । ਹਰ ਸੁਆਲੈ ਦਾ ਜਵਾਬ
ਕੋਈ 200 ਸ਼ਬਦੋਂ ਚ ਹੋਨਾ ਚਾਹਿ ਦਾ । $20 \times 3 = 60$
 (ਕ) 'ਨੰਗਾ-ਰੁਕਖ' ਉਪਨਿਆਸ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ ਦਿਯੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਏਂ ਗੀ
ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹੋਈ ਸ਼ਾਸ਼ਟ ਕਰੋ ।
 (ਖ) 'ਸਕਕੇ ਅਜਨਕੀ' ਏਕਾਂਕੀ ਨਾਟਕ-ਕਲਾ ਦੇ ਧ੍ਰਿਵੇਂ ਤੱਥ ਪੂਰਾ
ਤਤਰਦਾ ਏ ।' ਇਸ ਕਥਨ ਕਨੈ ਤੁਸ ਕੁਤ੍ਥੁੰ ਤਗਰ ਸੈਹਮਤ ਓ,
ਤਰ੍ਕ ਦੇਇਥੈ ਅਪਨਾ ਮਤ ਸ਼ਾਸ਼ਟ ਕਰੋ ।
 (ਗ) 'ਅਕਖਰੇਂ ਦਾ ਨਸ਼ਾ' ਨਿਬੰਧ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਨੈ ਕੁਵਰ ਵਿਧੋਗੀ ਹੁਂਦੀ
ਨਿਬੰਧ-ਕਲਾ ਪਰ ਲੋਡ ਪਾਓ ।
7. ਹੇਠ ਦਿਤੇ ਦੇ ਸੁਆਲੋਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਲਿਖੋ । ਹਰ ਸੁਆਲੈ ਦਾ ਜਵਾਬ
ਕੋਈ 300 ਸ਼ਬਦੋਂ ਚ ਹੋਨਾ ਚਾਹਿ ਦਾ । $30 \times 2 = 60$
 (ਕ) 'ਕਲਿਯੁਗੀ ਰਾਮਰਾਜ' ਨਿਬੰਧ ਇਕ ਵਿਗਾਤਮਕ ਸ਼ੈਲੀ ਦਾ ਨਿਬੰਧ
ਏ । ਨਿਬੰਧ ਕਲਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੱਥ ਇਸ ਮਤ ਦਾ ਸ਼ਾਸ਼ਟੀਕਰਣ
ਕਰੋ ।
 (ਖ) 'ਨਿਆਂ' ਨਾਟਕ ਦਾ ਰੰਗਮੰਚ ਦੀ ਦਿਸ਼ਟੀ ਕਨੈ ਮੂਲਧਾਂਕਨ ਕਰੋ ।
8. ਹੇਠ ਦਿਤੇ ਦੇ ਸੁਆਲੋਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਲਿਖੋ । ਹਰ ਸੁਆਲੈ ਦਾ ਜਵਾਬ
ਕੋਈ 200 ਸ਼ਬਦੋਂ ਚ ਹੋਨਾ ਚਾਹਿ ਦਾ । $20 \times 3 = 60$
 (ਕ) 'ਮੀਲ ਪਤਥਰ' ਕਹਾਨੀ-ਸੰਗ੍ਰਹ ਦਿਯੇ ਕਹਾਨਿਯੋਂ ਦੀ ਕਥਾਵਸਤੁ ਚ
ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਿਧਤਾ ਏ, ਇਸ ਕਥਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟ ਇਸ ਸੰਗ੍ਰਹ
ਦਿਯੇ ਕਹਾਨਿਯੋਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਪਰ ਕਰੋ ।
 (ਖ) ਨਾਰਾਯਣ ਮਿਸ਼ਨ ਹੁੰਦੇ ਨਿਬੰਧ 'ਜੁਲੇ' ਦੇ ਅਧਾਰ ਪਰ ਲਦਦਾਖ ਤੇ
ਤਤ੍ਥੁੰ ਦੇ ਲੋਕੋਂ ਦੀ ਰੈਹਤ-ਬੈਹਤ ਤੇ ਸਾਂਝਕਤਿ ਬਾਰੈ ਲਿਖੋ ।
 (ਗ) 'ਸੂਹੇ ਗਲੇ ਆਹਲਾ ਚਿਛੂ' ਕਹਾਨੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੱਥ ਓਮ
ਵਿਦਾਰੀ ਹੁਂਦੀ ਕਹਾਨੀ-ਕਲਾ ਦਿਯੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਏਂ ਪਰ ਲੋਡ
ਪਾਓ ।